

Zpravodaj

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

7/2020

Vážení volyňští Češi, jejich potomci, přátelé a čtenáři Zpravodaje,

dne 9. listopadu 2020 uplynul rok od chvíle, kdy jsem byla podruhé zvolena do čela našeho spolku, takže začínám šestý rok ve funkci předsedkyně Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel. Svoji funkci chápu jako poctu a zodpovědnost vůči svým předkům, respektive všem volyňským Čechům i vůči Vám a nejmladším generacím – našim pokračovatelům. Za důvěru Vám děkuji a pevně doufám, že i Vy věříte mně, ve vykonávanou činnost ve spolku, našim společným plánům a prioritám. O tom, že jsem společně s členy předsednictva a celostátního výboru uskutečnila v minulosti spoustu práce, svědčí i schválení mého zaměstnaneckého poměru za minimální plat ve spolku s podmínkou na jeden rok, kdy jsem měla přispět nemalou měrou na náklady spojené s mým pracovním poměrem a celkově na náklady spolku. Nebudu vyjmenovávat všechny priority, které jsem si vytyčila, ale jak budete číst dále, bude Vám jasné, že tou nejdůležitější prioritou byla a je snaha oživit skomírající regiony, přizvat do spolku naši mladou generaci a spolek omladit. Pomalu končící rok 2020 nebyl v žádném případě pro nikoho z nás jednoduchý. Situace a opatření okolo pandemie Covid 19 a zkomplikovaly naše životy, ale i plány a činnost spolku. Předsednictvo se sešlo 11. 1. 2020, kdy připravilo podklady pro zasedání celostátního výboru SČVP, který zasedl 29. 2. 2020. Zde byl připravený plán činnosti a rozpočet na rok 2020 schválen. Chvilku na to nás zastavila vládní nařízení spojená s první vlnou pandemie. Přes všechna úskalí se však podařilo ještě svolat předsednictvo na 25. 9. 2020 do Litoměřic. Na tomto zasedání na začátku druhé vlny pandemie bylo přijato zásadní opatření v komunikaci spolku, že činnost spolku bude řízena na základě pravidelných informací po e-mailu. A já jsem začala informovat vedoucí představitele spolku a regionů pomocí „Oběžníku předsedkyně“. Současně se dostává k Vaším předsedům i oběžník ekonomů. Třetí Oběžník s informacemi a úkoly byl poslán na konci listopadu. Na tomto místě bych ráda poděkovala všem, kteří tuto situaci pochopili, Oběžník čtou, správně a včas reagují na vložené informace a úkoly, které současně i plní. Není to však na 100 procent. Stále je hodně regionů, kde to vážne, ale o tom se dočtete dále.

**Poklidné vánoční
svátky a šťastný
nový rok přeje
předsednictvo
a Celostátní výbor SČVP**

Redakční uzávěrky 2021

Vážení členové, čtenáři,
ráda bych poděkovala všem, kteří
přispívají do Zpravodaje svými
příspěvky, postřehy, zprávami a
vzpomínkami. Moc si vážím Vás,
kterým záleží na obsahu Zpravodaje,
a kteří mají chuť přispět.

Své příspěvky posílejte na e-mail:
zpravodajscvp@seznam.cz
nebo na adresu: Edita Šebesta
Langpaulová, Mukoděly 54, 441 01
Vroutek

S přáním všeho dobrého v novém
roce za PP komisi přeje Edita
Šebesta Langpaulová

**Číslo 1
uzávěrka 24. 1.
vychází na začátku února**

**Číslo 2
uzávěrka 29. 3.
vychází na začátku dubna**

**Číslo 3
uzávěrka 28. 5.
vychází na začátku června**

**Číslo 4
uzávěrka 26. 7.
vychází na začátku srpna**

**Číslo 5
uzávěrka 26. 9.
vychází na začátku října**

**Číslo 6
uzávěrka 26. 11.
vychází na začátku prosince**

Naše a Vaše přání, aby spolek fungoval a žil, bylo pečlivě zapracováno do plánu činnosti spolku na rok 2020 včetně podkladů a rozpočtového zabezpečení. Naše největší plánované akce, jako zájezd na Volyň a zájezd do Ostravy, musely být zrušeny a peníze, které přihlášení poslali, byly vráceny. Po první vlně pandemie, dne 26. května, se mohla konat vernisáž naší výstavy a moje přednáška v Žatci k výročí konce války. V mezích mezi vlnami pandemie se mohly konat pietní akty v Žatci a Novém Malíně. A zřejmě největší akcí, která se nám letos podařila, bylo uskutečnění tábora pro naši mládež v Krásném Dvoře na Podbořansku. Pravdou je, že opatření byla složitá a mnozí mě od jeho konání odrazovali, ale jsem ráda, že tábor nakonec proběhl, o čemž jsem psala v minulém Zpravodaji. V září se schylovalo k dalším opatřením, ale „stihla se“ vernisáž výstavy a setkání regionu v Tachově a současně uvedení nové publikace Čítanka (nejen) pro volyňské Čechy. Většina dalších plánovaných akcí však neproběhla, a to jistě víte Vy sami, protože mám informace, že Vás to velice mrzelo. Ať už setkání regionů nebo podle vesnic či velké setkání v Suchdole nad Odrou, konference v Litoměřicích a mnoho dalších.

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Mimo toho, aktivity se nám dařily ale i nedařily. V plánu na letošní rok bylo zpracování a vydání několika knih. Tato činnost patří mezi hlavní úkoly spolku, o kterých hovoří naše stanovy, a bohužel poslední roky stagnovala. Vydávání a prodej knih bylo, je a dlouho bude i jedním ze zdrojů příjmů spolku. V prvním čísle našeho Zpravodaje jsem Vás o plánu v této knižní činnosti informovala. Byla zde i možnost si knihy předem objednat (předplatit) za lepší a výhodnější cenu. Moji milí volyňští Češi – jen deset z Vás poslalo předplatitelskou objednávku a platbu. Opravdu jen deset. Jednou z hlavních podmínek vydávání knih je, že na to budeme mít zdroje. Pokud nejsou dotace, sponzoři, dary nebo předplatitelé, je těžké knihy vydávat. Přesto jsem se snažila spolu s kolegy tento ediční plán naplnit. Důležité bylo dokončit Čítanku, neboť jsem na ni zajistila krajské dotace a bylo nutné ji dokončit do stanoveného termínu. Na Čítanku se mi podařilo získat bezmála 200 tisíc korun, ale to celý projekt nepokrylo, takže tisk muselo uhradit naše sdružení. I proto je důležitý prodej, aby se

vynaložené peníze vrátily zpět do pokladny sdružení a mohlo se investovat do vydávání dalších knih. Předplatitele jsme odměnili tím, že dostali objednanou Čítanku za plánovaných 100 Kč. Ostatní peníze za předplatné dalších knih byly ekonomem vráceny zpět. Moc mě to mrzí, ale v letošním roce to nešlo jinak. Plán na příští rok se připravuje a ráda bych pokračovala ve vydavatelské činnosti. Jsem však opravdu šťastná, že se podařilo za skutečně velkých „porodních bolestí“ přivést na svět Čítanku (nejen) pro volyňské Čechy. Tři roky práce jsem s kolektivem spolupracovníků zhmotnila do této knihy. Smutným nad tím, že mnoho lidí se zapojilo jen sliby, a kvůli tomu jsem byla nucena oslovit osoby a firmy i mimo spolek, které pomohly přivést Čítanku na svět. Bohužel za cenu zvýšených nákladů oproti těm plánovaným. Důležité však je, že je kniha na světě. V současné době probíhá její distribuce. O prvních krůčcích jsem vás informovala v minulém čísle. I nyní si Čítanka nachází stále své nové čtenáře. Překvapilo mě však, že snaha podpořit vědomí našich dětí a vnuků o volyňských Češích se obrátila do stavu, kdy naopak děti a vnuci kupují Čítanku pro své rodiče a prarodiče, kteří pak vzpomínají. Byla bych moc ráda, kdyby se alespoň to vzpomínání babiček a dědečků přetavilo do večerů povídání si s dětmi a vnoučaty, k předávání naší historie a vytvoření vztahu k našim volyňským kořenům. Ještě více by mě potěšilo, kdyby Čítanka byla v každé knihovničce naší mládeže, která již začala číst a tvoří si svůj vlastní pohled na svět. Stále můžete připravit krásný vánočný dárek objednávkou na e-mailu ekonom.scvp@seznam.cz. Až se po novém roce potkáme moc ráda se vám do Čítanky podepíšu. Těm, kteří si objednájí Čítanku nyní do konce roku pro své děti a vnoučata, napíšu věnování hned (jen musíte do objednávky napsat pro koho to bude :o). Ostatní plánované knihy čekají na svůj čas a jsou rozpracované. I kvůli pandemii, kdy se zavřely některé archivy a muzea, se práce zpomalila, přesto doufám, že příští rok vyjdou. Postupně aktualizujeme na regionech distributory knih. Nabídku knih také najdete na našem webu www.scvp.eu v rubrice Publikace. Můžete si je objednávat také u Vašich distributorů nebo vedoucích regionů a ušetřit tak za poštovné.

DATABÁZE WWW.VOLYNACI.CZ

Velkou událostí pro celý spolek se v letošním roce stala dohoda a podepsání smlouvy s panem Miroslavem Hofmanem, který předal spolku svoji dlouholetou práci databázi měst, obcí, osob a událostí www.volynaci.cz. Databáze vychází z historické mapy Volyně, kterou možná znáte z papírové mapy, kterou vytvořil Jiří Hofman s dalšími spolupracovníky. Každý z Vás může do databáze vkládat informace o všem, co se týká naší volyňské historie. Velký dík panu Hofmanovi, ale i všem, kteří se na vzniku a provozu databáze podíleli. Nyní na databázi pracuje tým pod vedením Marcely Kordulíkové. Seznam redaktorů a doplňovatelů informací je uveden v databázi i s kontakty – na ně se také obraťte. Ráda připojím i aktuální data: do databáze je již vloženo kolem 4 000 archiválií, vesnic na Volyni, kde žili Češi, je zde 763, dále jsou zde uváděna i místa kde se volyňští po repatriaci usídlili – těch je zde 101. Lidé z celého světa se do této databáze připojili již 223 000krát a pročítali si vložena data. Velké díky všem spolupracovníkům, kteří pracují na tom, aby databáze nejen žila, ale rozrůstala se!!!

REGIONY

Nejsem moc spokojená se stavem v některých našich regionech. Regiony jsou místa, kde se máme setkávat, bavit se, společně utužovat naši komunitu, předávat si zkušenosti a zachovávat naše tradice a historii. Zde je základ našeho spolku. Důležité je však dívat se směrem do budoucnosti. A opět jsem u mladé generace, která nám v regionech chybí.

A nyní k regionům.

Region NYMBURK, kde vedoucí je paní Mazníková Anna, je nefunkční. Není o něm slyšet a vedení komunikuje málo nebo spíše vůbec. Region PRAHA, zde se v letošním změnil vedoucí regionu. Po panu Ludvíku Englovi převzala region Kolářová Jiřina. Region se schází pravidelně (pokud to umožňuje situace) a zúčastňuje se akcí společnosti Ludvíka Svobody a dalších spolků. I tady však

chybí mladá krev. Nebo je to jinak? Děkuji moc Ludvíku Englovi za jeho dlouholetou práci, kterou pro region a spolek vykonal a jistě ještě vykoná.

Region ŽATEC s vedoucím Jaroslavem Vodičkou patří mezi naše neaktivnější a největší regiony. Tady je na místě vyzvednout práci Olgy Nepivodové a děvčat kolem ní. Velký region, který také skomírá a nemá moc mladých. Možná se blýská na dobré časy, ale cesta je ještě daleká. V regionu jsem byla osobně na prezentaci výstavy a na pietním aktu k výročí Českého Malína. Děkuji také za pomoc a podporu tábora v Krásném Dvoře. Region PODBŮŘANY vstal v loňském roce z popela a vedení se chopila Edita Šebesta Langpaulová, Jolana Oertlová a další. Snaha všech dostává region pomaličku vpřed. V Podbořanech máme i naše muzeum, kde se plánuje velká přestavba a údržba. Regionu také děkuji za pomoc a podporu tábora v Krásném Dvoře.

Region KARLOVY VARY, tam je ticho po pěšině. Region TACHOV vstává a žije spolu se změnou vedení, kdy region nově vede Květa Vachudová za účinné pomoci Boženy Semecké. V letošním roce se jim podařilo udělat velké setkání regionu spolu s vernisáží výstavy „Návraty....“ a několik besed na téma historie a jak pátrat po svých předcích. Region jsem navštívila při příležitosti regionálního setkání a současně jsem zahájila prezentaci naší výstavy v místním muzeu. A tady byla Čítanka poprvé představena veřejnosti. Region CHEB – vedoucí paní Pancířová hledá svého nástupce. Hovořily jsme spolu telefonicky, ale slíbená návštěva v Chebu se nekonala. Na tento konec se určitě rozjedu po Novém roce. Region DOMAŽLICE vede paní Jandíková Drahoslava a snaží se ze všech sil, jen jí dělá potíže komunikace s vedením spolku. Na oběžníky bohužel nereaguje. Kde je problém – ozvěte se prosím! Region MARIÁNSKÉ LÁZNĚ vede podle všeho pan Juha Jaroslav. Je to náš asi nejmenší region. Je tu velmi špatná komunikace. S panem Juhou jsem se setkala v Tachově, ale skoro nic jsme nevyřešili. Myslím, že stojí za zvážení spojit tento region například s Tachovem. Region CHOMUTOV – je pod vedením Jaroslava Báčí a jeho věrných kolegyň a je to poměrně fungující region. Navštívila jsem regionální setkání v září 2020 v Chomutově. Region KRKONOŠE – byl vymazán z mapy regionů, ale kam se všichni členové ztratili, nevím. Region LITOMĚŘICE – existuje se spolkem ve spojení jako „Pobočný spolek“ pod vedením Miroslava Kučery a patří mezi největší a neaktivnější regiony. Všem kolem Mirka moc děkuji za Vaši práci pro region a spolek. V tomto regionu jsem byla několikrát, naposledy při zasedání předsednictva v hotelu Koliba 26. 9. 2020. Děkuji regionu a také Mirkovi za pomoc a podporu tábora v Krásném Dvoře. Region RAKOVNÍK – bývalý vedoucí pan Vohralík Václav položil v roce 2018 svou funkci bez předání nástupci. Následně se přihlásil do regionu Praha. Bohužel doposud se nenašel pokračovatel, a tak region se pomalu rozpadá... Někteří členové z regionu se přihlásili do Žatce, ale řešení to není. Co Vy ostatní, kde jste, kde jsou Vaši potomci? Region FRÝDLANT – Šimek Miloš jako vedoucí regionu plní své povinnosti a je aktivní ve spolupřátání letních táborů. Ostatní členská základna je podle mě neaktivní a region bohužel stárne. Region TEPLICE – zastupující vedoucí regionu je Holmanová Vlasta. Region si žije vlastním životem, členská základna je velmi rozptýlená, vedení komunikuje, připravuje další místo pro putovní výstavu v Oseku a snad už konečně najde svého nového předsedu regionu. Pro zajímavost průměrný věk členů tohoto regionu je 73,6 let. Domnívám se, že podobnou statistiku má většina regionů... Region MORAVSKOSLEZSKÝ – zde je také nové vedení, předsedkyní se stala Dohnálková Dagmar. Ze své funkce odstoupila Zdenka Novotná a na tomto místě bych jí velmi ráda poděkovala za její obětavou práci pro region a celý spolek!

Region OLOMOUC – vedoucím je Nerad Miroslav. Za svůj region za celý rok pouze poslal příspěvky, ale jinak žádná komunikace, žádné aktivity ani reakce na oběžník. Region BRNO – zde je vedoucí Pavlica Jan. Tento region funguje a komunikuje, má ročně dvě setkání a někteří členové se účastní akcí ostatních regionů. Patří však svým věkovým průměrem také mezi ty nejstarší. Region VYŠKOV – vedoucí regionu Sabol Stanislav. Na konci minulého roku došlo k předání žezla mladé generaci, proto chci velmi ráda poděkovat panu Rostislavu

Jiráskovi za jeho dlouholetou práci pro region i v předsednictvu, a současně i osobní dík za jeho výborné praktické rady v mých předsednických počátcích! Region je komunikující a fungující, který se, pokud to situace umožňuje, schází takřka každý měsíc. Protože je to můj domovský region, snažím se setkání pravidelně účastnit a předávat informace z „vyšších pater“. Nyní je už i tento region samostatný a funguje jako „Pobočný spolek“, a tak si může žádat o své vlastní dotace na činnost nezávisle na centru. Region ŠUMPERK – vedoucím je Miller Jaroslav, který se pomalu připravuje předat předsednictví mladé generaci s tím, že bude stát po jejím boku a pomáhat hledat finance na aktivity. Region ŠTERNBERK – UNIČOV, kde je předsedkyní regionu Langrová Blanka. Zde bohužel také činnost zcela stagnuje, nekonají se žádná setkání, ale vedoucí velmi sporadicky komunikuje a zasílá členské příspěvky. Region MOHELNICE – vedoucí je Bačovská Ludmila. Minulý rok se region restartoval, a dokonce získal dvounásobný počet členů, letos byla bohužel setkání zrušena, ale na příští rok jsou již plánované termíny. Region BROUMOV – vedoucím je Stejskal Alexander. Na oběžníky region vůbec nereaguje a činnost také stagnuje. Region VÝCHODOČESKÝ – předsedkyní je Bezuglová Valentina. Zde je také komunikace špatná, přesto na příští rok jsou naplánovány akce, takže se můžeme těšit na restart společenského dění regionu. K datu 1. 1. 2020 měl spolek 1200 členů, a to číslo každý rok klesá.

PŘIPRAVOVANÁ VÝSTAVA

Připravuji výstavu s názvem "CESTOU 1. ČESKOSLOVENSKÉHO ARMÁDNÍHO SBORU". Výstava bude putovní, interaktivní a tudíž netypická. Žádné panely, ale velká mapa a pohyblivé panely. Stručně, jasně a místopisně výstava seznámí se základními událostmi a bude doplněna medailonky a osobními příběhy žen a mužů - příslušníků armádního sboru. Bude také zdůrazněna úloha volyňských Čechů. Cílem výstavy je vyzvednout pozapomenutou historii a hrdinství příslušníků armádního sboru. Spolupracuji s dalšími historiky, muzei a archivy. Na výstavu jsme získali dotaci od Ministerstva obrany, další dary od svazků obcí, měst, ale i od jednotlivých dárců. Přesto stále finance chybí. Prosím regiony, ale i jednotlivé členy, aby nám pomohli zajistit

další možné dárce. Na fotkách je jen drobný vzorek materiálů, který bude uveden na výstavě.

Moje počáteční oslovení v úvodu článku je sice široké, ale odpovídající situaci. Dnes už Zpravodaj nečtete jen Vy, volyňští Češi, či Vaši potomci, kteří Vás navštěvují a uvidí Zpravodaj ležet na stole, ale čtou jej také naši přátelé, příznivci a další zájemci. Zpravodaj je umístěný na našich webových stránkách. To také odpovídá současnému stavu – mnoho lidí o nás ví, sleduje, dožadují se informací o svých předcích volyňských Češích, ale členem spolku se v žádném případě nestanou... Pro nás, kteří se snažíme o rozvoj spolku, o to, aby nezankl, ale naopak našel svoji další podobu pro mladší generace, je to smutná zpráva a lze to pociťovat i jako určitý políček všem aktivitám, které se snažíme organizovat. Jako zpětnou vazbu uvedu i to, že dětská příloha v čísle 6 nenachází vůbec žádný ohlas. Dosud nepřišla žádná odpověď na kvíz, co se týká fotografické soutěže. Přišla jediná fotka s Čítankou a tu poslala moje dcera Alexandra... Tak přemýšlím, kde se stala ta chyba, že Vy, volyňští nepředáváte svoji rodinnou historii, že Vaše děti, vnuci a pravnuci NEJSOU ČLENY SPOLKU. A o tom svědčí i statistika členské základy – máme jen 23 členů do 18 let. Prosím, přemýšlejte o tom.

Možná jsou vánoční svátky tím správným časem. Na závěr mi dovoluť abych Vám všem do nového roku 2021 popřála zejména pevné zdraví, které podpoříte i zdravým aktivním přístupem k životu. Nezapomínejte na pohyb v přírodě, na svoje koníčky, setkání s přáteli a rodinou. A při tom mluvíte se svými potomky o volyňských kořenech, které mají svoji specifickou a neopakovatelnost, na kterou můžeme být hrdí!

Srdečně Dagmar Martinková

**Dary na výstavu je možné
posílat na účet spolku
č. ú.: 252001907/0300.
Dárci budou následně
zveřejněni.**

Cestou 1. československého armádního sboru - Ukázka z připravované výstavy

Ukázka z plánované výstavy: R. Tesařík, J. Buršík, A. Sochor, J. Perný, M. Končický, B. Opočenský, V. Synek, I. Malínská.

Krátké ukázky textů z připravované výstavy:

Dne 22. června 1941 zaútočilo nacistické Německo na Sovětský svaz. Nastal důležitý okamžik i pro čs. vojáky, internované v Sovětském svazu. Sovětská vláda podepsala vojenskou dohodu s exilovou vládou v Londýně a povolila oficiální formování. Jako místo soustředění určila město Buzuluk. Po veřejné výzvě v sovětském rozhlase a novinách, aby se všichni českoslovenští občané nacházející se v Sovětském svazu hlásili do jednotky v Buzuluku, začali přijíždět dobrovolníci a dobrovolnice...

Vzpomínky Jaroslava Perného na příchod a výcvik v Buzuluku: „Po příjezdu do Buzuluku jsme si museli nejprve kasárna zařídit pro slušné bydlení. Městská správa Buzuluku nám přidělila asi 10 ha lesa na materiál a na topení. Tak jsme káceli stromy. Zaváděla se stráž objektů, která se při čtyřicetistupňových mrazech střídala po hodině a strážný musel běhat, aby nezmrzl, nebo řezal a štípal dřevo, aby se zahřál. Do naší jednotky přijížděli lidé ze severních oblastí, a i přes nucený pobyt v karanténě měli v sobě někteří nějakou tu nákazu, nebo byli tak zesláblí špatným zacházením, že bylo nutné je uzdravit. Lékaři u jednotky měli dost práce. Přes usilovný tvrdý výcvik se i hodně pracovalo. Nejdříve jsme stavěli most přes řeku Samaru. Původně most vyhodili do vzduchu v roce 1918 čeští legionáři, když jeli přes celé Rusko do Vladivostoku. Za 11 dní most stál – dřevěný, dlouhý 68 metrů...“

Vzpomínky Ireny Šmidtové, provdané Malínské: „Radost z dosažení československé hranice 6. října 1944 vystřídal desítky raněných zejména z přední frontové linie. Doktorů prováděli samé amputace nohou a rukou. Kde se vstoupilo tam bylo zaminováno... Přivezli raněného... Tento raněný měl utrženou nohu a ruku. Když jsem se ho zeptala, jak se to mohlo stát, odpověděl: "Vy si to nedovedete ani představit, jak je tam vše zaminováno. Na co sáhnete, kam vstoupíte, samá mina. I já jsem stoupl na minu, ta mi utržila nohu, a když jsem padal, upadl jsem na druhou minu a přišel jsem o ruku...““

Dvakrát z regionů

Redakce Zpravodaje pravidelně zpovídá představitele jednotlivých regionů. Ptáme se na tři otázky:

1. Řekněte pár slov o sobě - jakou máte profesi, koníčky a kdy jste se začali zajímat o volyňské Čechy?
2. Odkdy jste ve vedení regionů a s jakým předsevzetím jste do něj vstoupili?
3. Na co jste nejvíce hrdí v práci pro spolek a jaké máte s regionem plány do budoucna?

1. Také dědičným vlivem se mou profesí stalo zemědělství. Vystudoval jsem Vysokou školu zemědělskou v Brně. Do doby násilné kolektivizace jsem vyrůstal na hospodářství prarodičů repatriovaných z Volyně na Vidnavsko. Rodina z maminičky strany pochází z volyňské obce Hlinsk. Bavím se zahradničením, vinařením, cestováním, četbou historických faktů a románů.

2. Volyní a volyňskou historií jsem kontaktován celý život. Geneticky v sobě nesu touhu nebo potřebu objevit a uchytit se v novém místě. Budovat a zvelebovat tam domov. Proto jsem musel po vysoké škole odejít z domova na jižní Moravu, kde jsem zapustil nové kořeny. Aktivity sdružení jsem stále sledoval a s přicházející generační obměnou jsem se stal členem kolem roku 2010 a kolem roku 2015 zvolen předsedou regionu Brno.

3. Za poslední období v našem regionu nedošlo k výraznějšímu poklesu členské základny díky přijetí nových členů. Dlouhodobým cílem je nábor nových členů a udržování pospolitosti Volyňáků a jejich potomků, které spojují volyňské kořeny a prožitky prarodičů, rodičů a zděděná genetická výbava. Generace potomků má právem být hrdá na to, co dokázali naši předci, kteří byli také součástí všech vlivů ke vzniku Československé republiky. Pod mottem „Věrní zůstaneme“ je naším úkolem předat tento odkaz potomkům a s historií Volyňských Čechů seznamovat většinovou společnost.

1. Od narození bydlím ve městě Litoměřice a dalo by se říct, že jsem takový patriot města. Zajímá mě zdejší dění, proto jsem se rozhodl přispět vlastní aktivitou, hlavně v oblasti kultury. Za celý život jsem měl dvě pracovní profese. Od vyučení jsem pracoval jako elektrikář a později jsem se stal podnikatelem v oblasti gastronomie – hotelnictví. Od roku 1991 jsem spolumajitelem hotelu Koliba na výstavišti Zahrada Čech v Litoměřicích. Mezi mé záliby patří myslivost a chalupaření.

2. Jelikož můj otec i matka pocházejí z Volyně, konkrétně otec z Moštěnice a matka z Bocánovky, již od dětství jsem slýchal vyprávění o Volyni. Bohužel v té době mě to jako dítě moc nezajímalo. V době dospívání jsem přišel o oba rodiče a už jsem neměl od koho čerpat informace. Tím tohle téma šlo nadlouho mimo mé zájmy. Přišla však doba, kdy za mnou přišel předseda regionu Litoměřice pan Kozák se žádostí, zda by nemohli pořádat u nás v hotelu Koliba setkání regionu Litoměřice. A tak se stalo, že jsem se asi po dobu šesti let nepřímou účastnil těchto setkání. Když pan Kozák zestárnul, oslovil mě, zda bych po něm nechtěl převzít předsednictví regionu. Letos je to již šest let, co vykonávám funkci předsedy regionu Litoměřice. A letos je to poprvé, co jsem byl zvolen za místopředsedu celostátního výboru.

3. Do funkce jsem vstupoval s vizí udržet stav členů základny a omladit ji. To se podařilo díky tomu, že jsem oslovil svojí blízkou i širší rodinu včetně kamarádů z řad potomků volyňských Čechů i z řad nevolyňáků, kteří mají rádi historii. Myslím, že oslovení širší rodiny bylo přínosem všem, protože tak, jak to v dnešní době bývá, rodina se schází minimálně, a proto vstup do sdružení a různé aktivity, co sdružení pořádá, toto setkání umožňuje. Stav členské základny se nám daří udržet i proto, že jsme činnost spolku oživila různými aktivitami jako jsou zájezdy, dětský tábor, Mikulášská nadílka, plesy, Volyňská posvícení a tak dále. Na tyto akce za námi dojíždí i členové ze žateckého, chomutovského a podbořanského regionu. Naše sdružení nežije jen vzpomínkami, ale také se umí bavit.

Jan Pavlica

Brno

e-mail:

j.pavlica@email.cz

Tel.: 602 563 237

Miroslav Kučera

Litoměřice

e-mail:

mirek-kucera@email.cz

Tel.: 777 165 898

Hasičská zbrojnice na Dembrovce

Reportáž

Záchranáři z rivenské oblasti a obyvatelé velikoomelanštiny se společným úsilím pustili do rekonstrukce historické budovy hasičské zbrojnice, kterou postavili čeští osadníci v roce 1923. 18. září 2020 byla slavnostně otevřena zrekonstruovaná historická hasičská zbrojnice. Hasičský sbor byl na Dembrovce založen 20. května 1923 a zapsán do protokolu č. 1. dne 3. července 1923. Byl schválen statut sdružení s názvem "Sbor dobrovolných hasičů na Dambrovce". V rámci sboru bylo 22 aktivních hasičů a oblast výjezdu stanovená na 5 kilometrů. Hasiči se starali o 800 domů, z nichž 20 % mělo nehořlavou střechu. V oblasti, kterou hasiči chránili, žilo 2500 obyvatel. V blízkosti hasičské zbrojnice byl instalován obecní zvon. Zvoníkem byl Josef Zumr, který pravidelně informoval o čase večerní modlitby a o smutných událostech: požáru nebo pohřbu. Hasiči v obci přijížděli k požáru do 10 minut. Sbor dobrovolných hasičů je zapsán v registru organizací a svazů Volyňského vojvodství pod číslem 192. Podle výpovědi starosty na žádost obyvatel Dembrovky 7476//I. od 25. května jsou oficiálními zakladateli sboru Václav Zumr, Josef Kubín (známý také jako první starosta české národnosti na Dembrovce) a Jan Hamáček. K 31. říjnu 1930 se jednotka skládala z 19 osob ve věku 18 až 42 let. Seznam dobrovolných hasičů obsahoval následující pozice: velitel, zástupce velitele, instruktor, tajemník, skladník, účetní, doktor, 2 vedoucí oddílů a 10 řadových členů. Dalším velitelem hasičů byl 4. března 1933 zvolen Jan Bačovský a další statut sdružení s názvem

"Sbor dobrovolných hasičů na Dambrovce" schválen 28. června 1935 a zapsán do registru organizací a svazů pod číslem 8. K 1. březnu 1936 měl hasičský sbor 33 lidí. Hasiči byli velice respektováni a uctívání nejen na Dembrovce, ale také v sousedních ukrajinských vesnicích, kde se často podíleli na hašení požáru.

Text a foto: J. Báča

**Prosíme všechny členy, pokud ještě
nezaplatili příspěvek 250 Kč, aby tak učinili
na číslo účtu: 252001907/0300.**

**Do poznámky napište své jméno a rok,
za který platíte.**

Například: Václav Novák, 2021

Předem děkujeme

Z regionů ...

Region Litoměřice informuje, že se na Celostátního výboru SČVP hovořilo o placení členských příspěvků na rok 2021, které bude kvůli pandemii ztíženo. Proto prosíme naše členy, aby členský příspěvek 250 Kč zaplatili nej-déle do konce letošního roku. Vedení regionu Vás prosí, abyste pokud možno využili možnost zaslání této částky na účet našeho regionu:

Sdružení Čechů z Volyně
číslo účtu 269188245/0300,
variabilní symbol 1111.

V případě, že tuto možnost nemáte, zašlete tuto částku složenkou naší hospodářce paní Aničce Šarayové na adresu: Kochovice 62, Hoštka 411 72. Poslední z možností je zaplatit členský příspěvek osobně, buď předsedovi regionu panu M. Kučerovi, hospodářce A. Šarayové nebo jednatelce D. Zelenkové. Není jisté, zda bude možné v březnu uskutečnit výroční členskou schůzi. Předem moc děkujeme!!!

Dále nabízíme jako ideální dárek k Vánocům novou knihu naší před-sedkyně Mgr. D. Martinkové „Čítanka (nejen) pro Volyňské Čechy“, o kterou je velký zájem nejen mezi našimi členy. Pokud byste chtěli udělat někomu z Vašich blízkých radost k Vánocům, je tato čítanka k koupi za 280 Kč buď u předsedy regionu M. Kučery (777 165 898) nebo u jednatelky D. Zelenkové (723 326 841).

Region Podbořany zdraví své členy a s lítostí oznamuje, že výroční schůze se bude konat nejdříve na jaře 2021. Dodává, že vedení chce také kvůli koronaviru omezit osobní vybírání členských příspěvků. Z toho důvodu žádá své členy, aby pokud možno odeslali členský příspěvek na číslo účtu: 287879349/0300 variabilní symbol: 2021

Do poznámky prosím napište jméno člena. Pokud pošlete vyšší částku, bude zřejmé, že je to příspěvek na tisk. Netýká se členů, kteří příspěvek na rok 2021 již zaplatili. Předem Vám děkujeme za pochopení. Připomínáme, že zájemci o Čítanku můžou volat na tel: 775 972 932.

Region Teplice oznamuje, že se na únor připravuje v informačním turistickém středisku města Osek (areál cisterciáckého kláštera) instalace výstavy "Návraty volyňských Čechů". Akce se koná ke 30. výročí příchodu našich černobylských krajanů do měst Osek a Krupka.

Výstava v Muzeu K. A. Polánka v Žatci

Dne 1. 10. 2020 v 17 hodin proběhla v Regionálním muzeu K. A. Polánka v Žatci vernisáž výstavy pod názvem Volyňští Češi po roce 1945 v Žatci. Tato výstava přibližující život na Volyni byla připravena ve spolupráci SČVP Chomutov a ČsOL Žatec. Po přivítání hostů paní ředitelkou muzea PhDr. Radmilou Holodňákovou se úvodního slova ujal předseda chomutovského regionu SČVP pan Jaroslav Báča. Poté předal slovo předsedkyni ČsOL Žatec paní Danuši Manové, která seznámila hosty s členěním výstavy. Hosté si prohlédli výstavu, vzpomínali, co jim exponáty připomněly, pan Fiala prodiskutoval své staré dokumenty psané německy s kurátorkou výstavy paní Vondráčkovou, která se před časem snažila přeložit alespoň trochu čitelné úryvky. Jsou zde vystavené hlavně trojrozměrné předměty pana Fialy, pana Báči, paní Manové, paní Hasilové a dalších členů obou organizací. Jsou tu například ruční práce - svatební dar rodiny Tomešů, dokumenty vystavil hlavně pan Šebek. Na stěnách výstavní síně jsou rozmístěné klipy. Jeden z nich je o nadporučíci Naděždě Brůňové, která sloužila jako spojačka v 1. československém armádním sboru u I. brigády. Na dalších klípech jsou stručné informace týkající se například: škol, hasičů, kultury, Sokola, zemědělství, řemesla a průmyslu a II. světové války. Text je bohatě proložen dobovými fotografiemi. Závěrem výstavy byli hosté obdarováni volyňským vánočním cukrovím, které upekla paní Manová podle rad pamětnic. V současné době je muzeum z důvodu koronavirové pandemie uzavřeno. Přístupná bude výstava od otevření muzea a bude prodloužena zatím do konce ledna 2021 a při zájmu návštěvníků i déle. V té době se chystáme uskutečnit odloženou besedu pamětníků s veřejností. Informace o termínech na tel. č. 602 281 396.

Text a foto: J. Báča

Postřehy z výstavy v Žatci

Byla jsem s přítelem navštívit výstavu Volyňští Češi po roce 1945 v Žatci. Sice ne, když byla vernisáž, to se nám popravdě nechtělo, protože doba nepřeje setkávání více lidí pohromadě, ale hned druhý den. Výstava je moc pěkně komponovaná a je až s podivem, kolik se toho v rodinách zachovalo. Od novorozenecké košilky, bryndáčku, přehozů přes postel, pravoslavných ikon, věcí denní potřeby, až po bankovky, které si naši předci přivezli z Volyně. V neposlední řadě si můžeme přečíst pár rodinných příběhů a prohlédnout fotografie. Dneska už se moc nenosí uchovávat "staré věci". Na výstavě jsem se vrátila zpět v čase k babičce a dědovi na statek. Shlédla jsem spoustu předmětů, které prarodiče používali, a já je dnes uchovávám s milou vzpomínkou na ně. Třeba ty již zmiňované bankovky, babiččinu bibli, plechovku od kávy a "trdlo" na mletí máku. Ale jak se "trdlo" používalo, na to jsem přišla až na Volyni při návštěvě soukromého muzea. Také má strýc na zahradě pluh na orání, který ukoval ještě děda jako kovář na Volyni. Výstava je pěkná a věřím tomu, že čas na její návštěvu si najdou i ti, kteří to nestihli před uzavřením muzea.

Text: R. Vetýšková

Vážený občane a milý rodáku Miloslave Masopuste,

ráda bych Ti touto cestou vyjádřila radost a uspokojení z tohoto Tvého uděleného Ti vysokého vyznamenání a přání pevného zdraví prožívat svůj plodný život v pohodě a spokojenosti. Nemůžu nevzpomenout aspoň na některé souvislosti z našeho mládí, kdy jsme měli společnou cestu do školy ještě s další skupinkou školáků a měli možnost zaznamenávat Tvé přednosti a korektní chování. Různé navštěvované školy a světové události způsobily, že jsem se s Tebou setkala až zase po válce již s Tvým vš. titulem "Ing." i vojenskými tituly a měli jsme o čem hovořit. Do paměti se mi vepsal můj velký obdiv, jak jsi trpělivě a poctivě studoval materiály mnoha učilišť, kterými jsi procházel, abys získal co nejvíce vědomostí a mohl svou odborností v přidělovaných funkcích pomáhat. Jak známo, tento Tvůj vzácný povahový rys Tě vynesl do vysokého vojenského titulu a nezpochybnitelného nároku na jmenované již vyznamenání, k čemuž Ti velice ráda blahopřeji.

Rodačka ze Straklova Českého
Věra Suchopárová - Skřivánková.

Výstavní exponát - "bubínek", který sloužil při návratu volyňských Čechů během cesty vlakem.

Mezinárodní Den válečných veteránů

11. listopad je den, kdy si nejen v ČR připomínáme vojenské hrdiny. Den válečných veteránů se začal slavit v roce 1919 ve Spojeném království a od roku 2001 zdomácněl i u nás. V řadě míst po celé zemi proběhly pietní akty a lidé si ho symbolicky připomínali i květem červeného máku. V Ústeckém kraji díky občanské iniciativě vznikl projekt Vzpomínková lavička, která se instaluje na řadě míst. Lavička s motivy máku je k vidění ve Štětí, Chomutově i v Žatci a mnoha dalších místech.

Redakce Zpravodaje se přidává k řadě gratulantů a přeje genmjr. Ing. Miloslavu Masopustovi, aby se i nadále těšil dobrému zdraví.

Vánoční střípky z Volyně

Kouzlo Štědrého večera

Proč Štědrý večer tolik kouzel mívá?
Já neznám z dětství hezčí pohádku.
Dnes vzpomínka nám k stáří krásná
zbývá, jen loďka žití mění posádku.

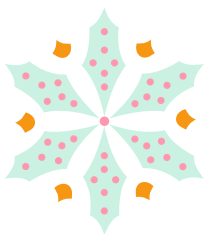
Opět se vidím před zářícím stromkem,
na dárky hledím zrakem dychtivým,
vůně vánoček se tiše line domkem,
na svoji radost stěží najdu rým.

Co posil jsem já z toho čerpal v žití,
proto mě Osud nikdy nezdolal,
betlémská hvězda mi na cestu svítí,
zas stromku světla vidím opodál.

Dal bych dnes za to celé světa jmění,
jen kdybych se na chvíli směl vrátit zpět,
ať už čas kolem všechno jak chce změní,
vánoční píseň vždy rád budu pět.

Do noci tiché hledím s myslí jasnou,
na nebi hvězdic svítí slavný sněm,
až jednou oči mé navždycky zhasnou,
usnout chci s vánočním stromečkem.

Josef V. Toman-Tománek,
Kupičov, prosinec 1938

Fotografie je z rodinného alba pana Kalika. Na fotografii z roku 1937 je tehdy půlroční Alla Kalikova, nyní Štolbová, se svými rodiči. Dnes ve věku 83 let se stále těší dobrému zdraví.

Nahoře rodina Vladimíra Malého se svými dětmi a níže Tříkráloví koledníci. Obě fotky jsou z alba Marie Čonkové.

Mizoč, Vánoce 1941. Antonín Malý s manželkou Marií a jeho bratr Vladimír s manželkou Emilií. Fotografie je z rodinného alba Marie Čonkové.

Recept: VOLYŇSKÉ VÁNOČNÍ CUKROVÍ

Suroviny: 325 g hladké mouky, 200 g másla, 100 ml smetany ke šlehání, bílek na potření, krystalový cukr na posypání.

Postup: Do mouky a pokrájeného másla pomalu přiléváme smetanu a průběžně prsty zpracováváme těsto. Těsto necháme v lednici chvilku odležet. Vyválíme silnější plát (1-2 cm) a vykrajujeme větší tvary. Každý kousek pomazeme bílkem, posypeme hrubým krystalovým cukrem a pečeme v předehřáté troubě na 180°C asi 10 min. Cukroví by mělo být zespoda růžové. Dobrou chuť.

Recept poslala Radka Vetýšková, foto: ilustrační

Vánoční buchty

Povídka

Během války se neděle a svátky už dávno vyškrtly z našeho kalendáře a bylo tomu tak i na předsunutě ošetřovně v Lodomirové. Bez ohledu na ně se bojovalo a na ošetřovnu přivázeli raněné. Měli jsme stále plné ruce práce. Vlastně jsme mnohdy ani netušili, jaký den v týdnu je. Ale Vánoce se z kalendáře a z vědomí lidí jen tak lehce vyškrtnout nedaly. Vánoční nálada zaplavila i nás. Všichni jsme teskně vzpomínali na domov, rodiny, mír.... I život těch nejchudších v míru byl ve srovnání se životem na frontě idylou. Ani v těch mizerných podmínkách nezmezela v lidech dobrá vůle. Nečekaně se u mě na chvíli zastavil otcův vrstevník a náš bývalý soused Václav Mesner, který měl na frontě dvě dcery, Tánu a Kláru. Vmáčkli mi do ruky pět červených jablíček jako pozdrav z rodné Volyně. Nemohla jsem se na ně vynadívat. Při pohledu na jablka jsem se vracela ve vzpomínkách do našeho rozkvetlého jabloňového sadu. Nechala jsem si je na stromeček. Druhé vánoční překvapení přinesl manžel mé sestřenice Romášek. Několik dní před Vánoci mi daroval krásně urostlý malý stromeček. Asi ho vybíral s velkou péčí. Když jsem si představila, kolik je ještě kolem neposbíraných min, zalila mě vlna vděčnosti. Jeho dárek mně připomínal náš dům, kde budou naši trávit mé devatenácté Vánoce sami. S třetím dárkem pro všechny se vytasil kuchař Áda. „Víte co? Abychom Vánoce pořádně oslavili, udělám vám buchty!“ řekl a po očku se díval, jak se budeme tvářit. „Buchty? To má být vtip? Kde vezmeš droždí, mouku, vejce, mléko?“ ptala jsem se nevěřicně. „Nech na hlavě!“ odpověděl Áda a šibalsky se zazubil. Všechny nás těmi přípravami strhnul. Začali jsme od cukru, bez něj by se buchty neobešly. Sesypali jsme všichni svůj desetidenní příděl cukru do jednoho sáčku. Teď už se nám nápad s buchtami zdál hotovou věcí. Něco jsme také ušetřili ze skromného přídělu mouky a přiznám se, že s ostatním už jsme si hlavu nelámali. Co na tom, že na frontě každou chvíli dopadne do vsi sprška min nebo granátů? Co na tom, že tu není nic k dostání? Vždyť přece máme svého schopného kuchaře, který kamarády nešidí a dokáže pro ně ledacos udělat. Dokázal, že je hoden své funkce. Údivem jsme otevřeli pusy, když z kapsy pláště vytáhl konzervu kondenzovaného mléka. Hned jsme věděli, že ji pro nás nezískal legálním způsobem. Sehnal ji při fasování u proviantního Háznera, když byl v Krajné Poľane. Přivezl i omastek a sušený vaječný prášek, chyběla už jen náplň buchet. Všechny kombinace byly neuskutečnitelné, ani moudrý Šalamoun by nedokázal vykouzlit něco z ničeho. Dlouho jsme přemýšleli, s čím buchty upéci. Nakonec nám do oka padly červené šípky rostoucí na svahu za naší ošetřovnou. To je to právě! Natrháme šípky a uvaříme z nich marmeládu. To se lehce řeklo, ale uskutečnit náš plán nebylo tak snadné. Za denního světla to bylo naprosto nemožné. Nejen stráž se šípkovými keři u hlavní silnice, ale i ladomirovské chalupy byly pod ostřížím zrakem nepřítele. Stačil sebemenší pohyb, aby se na dané místo snesl minometný přepad. Kdo by chtěl zbytečně riskovat? Dělostřelecké odstřelování Lodomirové si beztak vyžádalo spoustu obětí z řad našich vojáků: kuchaře štábní roty, padesátiletého tátu Alexandra Sochora, mladého šestnáctiletého řidiče od spojovacího praporu Josefa Dombrovského, Michala Mázu, Vasila Kucjuka, Václava Johna, Aloise Bugara, Juru Kobušína, četaře Nikolaje Popoviče, Vladimíra Kiličinského, Jaroslava Stříbrného, Václava Vysokého, Jána Vladimíra a podporučíka Josefa Baláka. Ti všichni zahynuli a byli pohřbeni v Lodomirové. Kolik jen jsme jich odeslali na brigádní ošetřovnu v Krajné Poľane a kolik jich podlehl smrtelnému zranění? Těžko vyčíslit ty těžké ztráty. Snad jen statistické údaje by byly přehlednější. Vráťím se však k věci. Chuť na marmeládu do buchet jsme si nenechali zajít. Za večerního soumraku jsme se vypravily na stráž. Nevadilo nám, že šípky jsou zmrzlé a ruce od nich máme plné trnů. Natrhaly jsme jich s Miládkou a Ančou víc než dost. Večer pak bublala na plotně marmeláda z přebraných a odjádřených šípků. Teď jsme ji musely jen pečlivě míchat, aby se nepřipálila. Muži zdravotníci se spolu s kuchařem věnovali oblíbené zábavě, hráli karty a byli hrou plně zaujati. Jen Áda občas přiběhl k plotně s vějířkem karet v ruce, aby se přesvědčil, že to děláme správně a jestli už není uvařená. Byl s naším dohledem spokojen. Pečení buchet nám však raději nesvěřil. Nastal Štědrý večer. Hned po soumraku jsme snědli skromnou večeři,

vepřové z konzervy s namrzlými bramborami, a každý dostal svou buchtu. Potom jsme se sešli u stromečku, který jsme ozdobili na poslední chvíli, aby bylo překvapení větší. Kromě pěti červených jablíček a chomáčků vaty jsme větvičky poházeli zlatými nitkami z rozdělávaných třásní, které nám věnoval řidič Szabadoš. Zdobil si s nimi svůj pojízdný domov, také jeho dárku jsme si nesmírně vážili. Pomohl nám se stromečkem, jablíčky a buchtami překlenout ten palčivý stesk po domově. Na chvíli jsme zapomněli na válku, jako by od nás byla někde daleko, i když nám ji připomínala každá věc na ambulanci, kam jsme stromeček umístili, aby se i ranění kochali vzácným symbolem Vánoc. Potom jsme ještě chvíli poseděli ve vedlejší místnosti, která nám sloužila jako jídelna i ložnice. Zbytek buchet Áda položil na oprýskaný talíř a každý dostal hrnec horkého čaje. Cítili jsme se v té naší skupince zdravotníků lépe než za jiných dnů. Byli jsme vždy při úzké spolupráci odkázáni jeden na druhého, ale teď jsme se cítili jako jedna rodina a nad tím vším svítily jako hvězdy zářící oči našeho kuchaře Ády. Tak dobré buchty jsem již v životě nejedla.

**Podle vlastních vzpomínek napsala
Jiřina Zárecká. Pro první vydání
upravila: Romana Havrdová**

Volyně, koně a Národní

Vzpomínka na Alexandra Hakena

Že je důležité psát vzpomínky na život na Volyni a na jednotlivé osobnosti? Myslím, že výzva k zachycení osobní historie, ale vlastně i té velké, je na místě. Přidávám se proto k mnoha dalším, abych předal něco o mém otci Alexandru Hakenovi.

Tak tedy: Narodil se českým rodičům ve Sklíni ukrajinské na Volyni 24. 4. 1908, jako jeden ze sedmi dětí (čtyři chlapci a tři děvčata). Prarodiče mého tatínka Alexandra Hakena byli jedni ze tří rodin, které koupily po příchodu z Čech kolem roku 1848 od polského šlechtice poměrně velký a prý pěkně vybudovaný statek Folvárek. Ty další rodiny byly Pichrtovi a Novákoví. Můj dědeček Pavel Haken byl kromě statkáře také vojákem České družiny na Rusi a zúčastnil se bojů u Zborova. Po skončení 1. sv. války se vrátil domů k rodině, kde na něho čekalo šest dětí jako schůdečků, sedmé děvčátko se narodilo po válce. Všechny děti jak bylo tehdy samozřejmostí od mala tvrdě pracovaly, což jim pro život bylo významně prospěšné. Jak děti dospívaly, tak postupně z domova odcházely. Jaroslav a Eda po ukončení Gymnázia v Lucku s odstupem šesti roků odešli studovat do Prahy, Josef odjel do Argentiny, dvě děvčata se provdala, jedna zemřela ve svých dvaceti letech a na hospodářství zůstal jen můj táta Alexandr Haken.

Část Ukrajiny, kde předci žili, byla v letech 1919-1939 pod polskou nadvládou. Tehdy se tam obyvatelům dařilo nejlépe, zejména Čechům, kteří byli na tamní zvyky mimořádně pracovití. Mimo intenzivního pěstování obilovin a jiných zemědělských plodin se značná pozornost věnovala chovu dobytka a koní. Dědeček a Pichrtovi měli plemenný chov koní, Pichrtovi Arabské a dědeček Hanoverské plemeno. S hříbaty, která dorostla do požadovaného stáří a odpovídala standardu, pak jezdili do Polska na aukce. Když uspěli, za hříbata dostali polské „zlatky“. Utržené peníze samozřejmě investovali do hospodářství. Stáje pro koně byly na Folváru nejhonosnějšími stavbami. Obvodové zdivo bylo z hlazených pálených cihel, pěkně spárovaných a střecha byla krytá pozinkovaným plechem jako obytné budovy. (Ještě když jsem v roce 2008 navštívil svoje rodiště, byla budova stájí v původním stavu. Včetně původní krytiny, na které se však již objevovaly zkorodované fleky...) Uvnitř stáje byly dva kotce z ocelových mříží, tak jak je dnes vidíme v různých zařízeních pro chov koní, pro klisny s hříbaty, a čtyři nebo šest stání vazných. Nad chodbou u boční stěny pod stropem byla zavěšená pryčna, známá také jako palanda, na

kteří spával hlídač koní. To proto, že kdyby se některý z koní v noci odvázel, aby se okamžitě zakročilo. Zejména šlo o hřebce, kteří tam bývali dva až tři. Tuto „funkci“ dědeček nesvěřil nikomu cizímu, takže dozorem byl pověřen syn Sáša, tedy můj táta, který jediný zbyl doma. U koní spával do svých 28 let, kdy se oženil. Po svatbě dostali novomanželé vejměnek. Na místo hlídače koní poté nastoupil jeden z vnuků dědečkovy sestry, který byl svědomitý a zvládal i jiné práce. Obytný dům byl poměrně veliký, rozdělen na hlavní stan a vejměnek. Na vejměnkou žil tatínek s maminkou až do doby, kdy tatínek odešel s ostatními volyňskými muži do války. Mělo to svůj smysl. Scházely a sjížděly se při různých příležitostech děti s vnoučaty, eventuálně ještě další příbuzní a to obvykle na dva až tři dny, takže bylo potřeba hodně místa. Všichni vždy jezdili koňským spřežením. Koně byli ustájeni ve stodole, za vazným hranolem v tzv. párníku bylo vždy dostatek kvalitního sena, aby ani koně při příležitosti takových hostin netrpěli hladem. Od roku 1941, kdy došlo i k německé okupaci Ukrajiny, do roku 1944 přišli všichni hospodáři téměř o všechnen dobytek, především o koně. Nejen Němci, ale různé bojůvky, které rabovaly výhradně v noci. Ne tak Banderovci, to byli frajeři. V noci poslali kurýra a ten rozvezl písemné příkazy co, kdo, kam a kterou noc má dodat. Měli přesný přehled o tom, kdo má jaké koně, jaký dobytek a jaká prasata, samozřejmě vhodná na porážku. Nikdo si nedovolil neposlechnout nebo něco vyzradit. Pokud se tak stalo, některou následující noc přijela trestná výprava a zavolali hospodáře ven a hned u vchodu ho zastřelili. Bylo jedno, jestli to byl Čech, Ukrajinec nebo ještě nějaký potomek Poláků. V takových případech nic nevzali a hned odjeli. Výzvu dostal i tatínek současně se sousedem, který měl jednoho podobného koně jako my. Termín příští den o půlnoci a místo Kiverecký les. Na kraji lesa čekali „chlopci“, jak se Banderovcům říkalo. Ti si koně převzali, dali instrukce dárcům, jak se mají chovat a co říkat v případě setkání s partyzány nebo jinými ozbrojenými strážci zákona tzv. Stribky. Starší ctěný čtenář jistě ví, o koho se jednalo. Nikdo se nikdy nedozvěděl, kde mají tito chlopci v rozlehlých lesích štáb, protože to si uměli pohlídat. Tatínek se sousedem šli domů samozřejmě pěšky. Domů dorazili až v poledne a všichni byli rádi, že jsou živi a zdraví, protože ne vždy to tak dopadlo. Ještě bych se krátce vrátil k těm odevzdaným koním. Byl to krásný pár tmavých hnědáků, bez jakýchkoliv znaků, na to si velice dobře pamatuji... Na ty koně byl tatínek velice pyšný, protože takový pár koní v okolí nikdo neměl. Klisnu měl tatínek z vlastního chovu a hřebce si koupil od jiného hospodáře, který se tomu obchodu dlouho bránil. Tatínek se nedal odbýt vím jenom to, že tam kvůli koňovi byl mockrát, až si ho jednou dovedl domů, a to myslím, že se nikdo nedozvěděl, kolik peněz za něho dal. Bohužel se z toho krasavce dlouho netěšil. Klisnička osiřela, ale ne na dlouho, zhruba za dva týdny projížděli vesnicí ruští partyzáni na koních, zajeli na náš dvůr napojit koně a také sebe, koně a také sebe trochu nakrmit. Byli všichni obvykle hladoví a koně uhnaní a do krajnosti vyčerpaní. Až se chlapci posilnili, tak tovaryšc načátník že se ještě podívá do stáje pro koně a bylo to. Jen si nechal přehodit sedlo. Připomínky se rovněž nepřijímaly, toho svého chudáka dal tatínkovi, aby si ho odvedl do stáje. Jakmile ho tatínek dal trochu do formy a koník si odpočal, zastavila tam jiná skupina a koníka si vzali s sebou. Tentokrát ale nenechali žádnou náhradu. Je však nutno podotknout, že tito lidé se chovali velice slušně a uznale. V té době už válka trvala tři roky a oni něco zažili. Vše bylo „za ródinu“. Tyto příběhy se udály mezi podzimem roku 1943 a jarem 1944, tedy dobou, kdy v březnu a začátkem dubna se formovaly v Lucku a Rovně jednotky 1. čs. armádního sboru. V té době k nám přijel v nějakém terénním autě za doprovodu pana Václava Pichrta, tuším, kpt. Mesner. Přijeli dojednat svod a porážku dobytka. U nás to bylo zřejmě proto, že dvůr byl prostorný a obehnán stavbami. Když probíhal svod a porážky, přišel za tatínkem dědečkům kamarád pan Veselý a vedl dva krásné mladé koně, vranku a kaššana. Bylo pro všechny záhadou, že panu Veselému ty koně nikdo nesebral. Když přišel, tak řekl: "Sášo, vem ty koně s sebou na frontu, mně by je stejně

V popředí Alexander Haken s Josefem Kotnerem. Foceno v Holedeči.

chloupci sebrali, vy je tam budete potřebovat a ty se o ně jistě dobře postaráš" Náš Pepa je mladej a odjíždí s kamarádama, to by nebylo k ničemu." Téměř současně s panem Veselým přivedl člověk starší nádhernou světlou hnědku středního rázu s trochu odrostlejším hříbětem. A zase se scénář opakoval: "Sášo, vem ji s sebou na frontu, ona vám poslouží a hříbě až povyroste, tak dáš nějakému hospodáři." Kapitán Mesner vystavil všem dárcům nějaká potvrzení a tím to končilo. Pro tatínka začalo tak jako pro všechny, kteří narukovali do Svobodovy armády, nové velmi náročné období s tím, že měl na starosti ještě koně. V době, kdy se mu podařilo sestavit ten zmíněný pěkný pár hnědáků, si koupil ještě od někoho nové postroje. Říkalo se jim "anglické chomouty", ty se používaly jen při slavnostních příležitostech. O ty nepřišel, ty nikdo v té době k ničemu nepotřeboval. Tatínek je tedy ihned oprášil a naleštil, vyvezl z kolny bryčku a připravoval se na odjezd... Všichni kdo šli k odvodu do Lucka odjeli v noci, a protože já musel jít spát, tatínka jsem potom dlouho neviděl.

S těmi dvěma koňmi a bryčkou zůstal tatínek u štábu gen. Svobody celý zbytek války. Kde skončila krásná hnědku a její hříbátko to už nevím, ale jistě mně to tatínek po válce vyprávěl. Vyprávěl nám toho hodně a z toho jsem si dost zapamatoval. Např. to, že mimo svých koní také pečoval o koně gen. Svobody a na něm jezdil na pozorovatelnu se zprávami od radistů. Pokud někdo ze ctěných čtenářů pamatuje a viděl válečný film "Z Buzuluky do Prahy", je tam záběr z toho, jak gen. Svoboda jede na koni potokem a před sebou má na dlouhé otěži jiného koně. To proto, aby ten kůň v případě, že by tam byla mina, tuto vyšlápl. To se také stalo, mina prvního koně usmrtila, druhému ani panu generálovi se nic nestalo. Píšu to proto, že mně tatínek dávno před tím, než byl zmíněný film natočen, o tomto příběhu vyprávěl. Začátkem roku 45, kdy už byla naše armáda na Slovensku, napadalo na horách spousta sněhu. Nebylo tedy už možné jezdit kamkoli bryčkou. Tatínek to vyřešil tak, že v některé vesnici si našel nějaké sáně, z bryčky sundal kola, při přesouvání štábu bryčku naložil na sáně a jel. Takto dojel tatínek až někam k Žilině, tam končil sníh, nasadil tedy na bryčku kola, sáně zanechal jednomu ze slovenských vesničanů, dostal za sáně trochu krmení pro koně a jel dál. Na Moravu, do Čech a ku Praze. Když přijela Svobodova armáda do Prahy, bylo již po válce. Tatínek se dal trochu do pořádku a vydal se hledat Národní divadlo. Nebyl to údajně žádný problém, protože to každý civilista, kterého se zeptal, rád řekl. Přijel tedy k ND, koně uvázal k nějakému sloupu a šel dál. Když přišel do vstupní haly, vrátný se asi trochu polekal, protože měl tatínek přes rameno samopal. Tatínek tam přišel za bratrem Edou. Ten okamžitě přiběhl a došlo samozřejmě k dojemnému setkání. Plakali oba. Potom se scházeli téměř denně, podle toho, kdy měl Eda volno v divadle. Trávili čas i s dalšími společnými procházkami po Praze. Později se těchto

vycházek zúčastňovala také Marie Glázrová, pozdější Edova žena. Brzy se tatínek dozvěděl o obsazení Sudet demobilizovanými vojáky Svobodovy armády. Jednalo se především o zemědělské usedlosti. Tato informace stačila tatínkovi k tomu, aby se rozhodl, co s koňmi, kteří ho odvezli ze Sklíně až do Prahy. Tatínek se tedy rozhodl, že pokud najde vhodnější koně do statku, vymění je. To se mu podařilo ještě v Praze. V Žatci dostali vojáci seznam, kde se kdo může usadit. Folvářští šli všichni svorně do Olbramovic. Uvítání bylo údajně v obou případech mírně řečeno vlašné, v Olbramovicích tento postoj u některých radních přetrvával až do konce padesátých let. Začala pro všechny další etapa nelehkého života. Většina hospodářství byla vybydlena, některá vyrabována. Nejtěžší pro ně bylo to, že museli na rodiny čekat dva roky a práce na hospodářství zvládat sami, popřípadě vzájemnou pomocí. Tatínkova bryčka se po letech vrátila do Prahy do Vojenského muzea, kde je k vidění dodnes. O různých příbězích které tatínek prožíval v poválečném období, by se toho dalo napsat ještě hodně. Protože se při hospodářství věnoval dále chovu koní a také byl náruživým myslivcem, s flintou chodil do osmdesáti roků. Zemřel v roce 1995 ve věku 87 roků. Ale to zase někdy příště, samozřejmě pokud budu schopen. S tichou vzpomínkou syn Viktor.

Vzpomínku poslal pan Viktor Haken. Pro redakční účely upravila E. Langpaulová. Původní text v plném znění najdete na www.volynaci.cz.

Počájevský hrneček

Pohádkové vyprávění

Ve vsi Ozerany na Volyni žili dva mladí lidé – Marie a Václav. Měli se rádi a určitě snili o krásném společném životě. Ale jak už to v pohádkách bývá, vždy se najde zlo, které lásku vyzkouší svými nástrahami.

A tak se stalo i v tomto případě. Václav musel narukovat do ruské armády. Byl sice z hospodářství, ale byl také muzikant, a tak byl zařazen k vojenské hudbě. Nebyla by to nejhorší vojenská služba, kdyby... Kdyby nevypukla 1. světová válka. Václav se rozhodl od ruské armády přejít do českých legií. Zpočátku byl znovu zařazen k vojenské hudbě, ale jak je známo, ve válce mluví zbraně a mlčí múzy a jak válka postupovala, tak bylo stále méně potřeba muzikantů a stále více potřeba vojáků na bojišti. Václav byl převelen k dělostřelcům a jako dělostřelec bojoval u Bachmače i u Zborova. Byl ale náturou zemědělec a muzikant, nebyl bojovník a nechtěl být hrdinou. To, co u Zborova zažil, ho vedlo k tomu, že když se mu naskytla příležitost, dezertoval. Dostal se domů a šťastně k němu byla vlídná - záhy na to vypukla v Rusku revoluce a armáda na něj zapoměla. Tak dočkal, sice jako dezertér, ale živý, konce války. V roce 1919 asi jako poděkování za to, že přežil, a možná i pro útěchu, vykonal pouť do Počájeva (dnes Počájevská Lávra). Vzpomněl si tam i na svoji Marušku a koupil dva hrníčky, které jí daroval. Tyto hrníčky byly od té doby svědky celého jejich života. Chvilé štěstí a radosti - jejich svatby, narození šesti dětí, stavby a přestěhování se do nového hospodářství, později návrat do Čech, svatby dětí, příchod vnoučat... Byly ale svědky i chvíl těžkých, smutných a tragických. „Viděly“ útrapy, které přinesla 2. světová válka. Zažily několikrát „návštěvy“ Banderovců. Po jedné z těchto návštěv musel Václav pod nátlakem namířené zbraně zapřáhnout koně do vozu, vzít nejstaršího syna a s Banderovci odjet. Marie zůstala s pěti dětmi a strachem sama. Naštěstí se Václav i se synem po deseti dnech vrátili. Sice pěšky, bez koní a vozu, ale živí. Následovalo smutné loučení a opuštění sotva dostavěného hospodářství a odchod na nucené práce. Další ranou bylo úmrtí nejmladšího syna, kterému se v lágru nedostalo potřebné zdravotní péče při zánětu slepého střeva. Po konci války byli Václav a Marie se svou rodinou jedni z prvních volyňských Čechů, kteří se již koncem května 1945 vrátili do vlasti svých předků, kterou znali pouze z vyprávění. Určitě doufali a věřili, že už bude jenom dobře. Začátky byly slibné, ale pak přišly další rány osudu. Pomineme kolektivizaci, se kterou se museli vyrovnat všichni hospodáři. Největší ranou byla předčasná smrt druhého syna a za dva roky nato úmrtí dcery. Tyto události se podepsaly na Václavově zdraví natolik, že za tři měsíce odešel za svými dětmi. Marie zůstala sama a „počájevské hrníčky“, jak jim říkala, které jí před více než padesáti lety daroval z lásky Václav, stály vždy na čestném místě ve skleníku. Jen po odchodu Václava jakoby se k sobě více „přitulily“. A tak hrníčky spolu zůstaly až do doby, než se naplnily Mariiny dny na této zemi. Potom si je na památku po mamince rozdělily dvě její dcery. Druhý hrníček se bohužel nezachoval a tak ten, který mám po své babičce Marii já, nadobro osiřel. A ač je prasklý a k běžnému užívání nepoužitelný, má i u mě své čestné místo. Beru jej do rukou velmi opatrně a s úctou, protože vím, že byl z lásky darovaný, s láskou opatrovaný a s mými prarodiči prožil takový kus historie a prošel takový kus světa, jako asi žádný jiný hrníček na světě. Závěrem: Základ tohoto povídání je pravdivý a asi tak nějak by příběh vyprávěl i ten hrníček, kdyby mohl mluvit. A kdo ví, co vše by nám ještě o historii povyprávěl. A protože každá pohádka má mít šťastný konec, tak třeba se někdy v budoucnu podaří „rozmluvit“ věci a získat tak jejich svědectví o tom, jak se události opravdu udály.

Text a foto: ing. Libuše Gebauerová

Příspěvky na tisk

k 1. 12. 2020

Region BRNO Eduard Valeš 50 Kč,
Alena Pavlicová 250 Kč, Miroslav
Rejchrt 250 Kč, Eleonora Jaitnerová
250 Kč, Jiří Šimonek 250 Kč

Region CHOMUTOV

Jaroslav Báča 200 Kč, Václav Hofman
200 Kč, Miloslava Šatrová 200 Kč,
Jaroslav Ludvík 200 Kč, Eva Krausová
200 Kč

Region LITOMĚŘICE

Václav Barcal 250 Kč, Helena Lehner-
ová 250 Kč, Vladimír Hořenín 250 Kč

Region MORAVSKOSLEZSKÝ

Ludmila Muchová 250 Kč, Jiří Kabát 600
Kč, Marie Vymětalíková 250 Kč, Naďa
Matušková 250 Kč, Milislava Víchová 250
Kč, Ludmila Muchová 150 Kč

Region PODOŘANY

Dagmar Břehovská 50 Kč, Josef
Sahulka 250 Kč, Jana Chvojková 50
Kč, manželé Cejtchamrovi 71 Kč,
manželé Svobodovi 200 Kč, Zdeňka
Müllerová 50 Kč

Region PRAHA

Vjačeslava Lohvinová 250 Kč, Marie
Živná 200 Kč, Darie Saveláková 200
Kč, Josef Kindl 750 Kč, nejmenovaný
dárce 250 Kč

Region TACHOV Jan Janča 100 Kč,
Josef Lipchavský 100 Kč, Jana
Zábranská 250 Kč, Boh. Janča 500 Kč

Region ŽATEC Dagmar Maršíková 300
Kč, Jiřina Skalická 200 Kč, Olga
Nepivodová 300 Kč, Turšnerová Věra
200 Kč, Jaroslava Hrníčková 300 Kč

125 let od narození Ludvíka Svobody

Výročí

Budoucí ministr obrany a prezident Československa se narodil 28. listopadu 1895 v Hroznaťně na Vysočině v selské rodině. Získal agronomické vzdělání, ale záhy po vypuknutí první světové války byl povolán do rakouské armády. Byl poslán na východní frontu, do Ruska, kde se brzy dostal do zajetí. Zde pracoval jako administrativní síla a poté i jako hasič v Kyjevě. V roce 1916 se přihlásil do československých legií. S legiemi se následně probíjel přes celé Rusko na východ do Vladivostoku a odtud se po ukončení celé anabáze v roce 1920 vrátil do tehdy již samostatného Československa. Po návratu domů se rozhodl vrátit se do nově tvořící československé armády a stal se její součástí. Byl poslán do Užhorodu na Podkarpatskou Rus, která byla od vzniku Československa jeho součástí. Zde se naučil natolik dobře maďarský jazyk (území hraničilo s Maďarskem a byla zde velká maďarská menšina), že začal maďarštinu vyučovat na vojenské akademii v Hranicích. V roce 1937 byl jmenován velitelem náhradního praporu v Kroměříži a po okupaci Československa odešel v červnu 1939 do Polska. V Krakově převzal velení tvořící se vojenské jednotky (jako nejstarší důstojník) tzv. česko-slovenského legionu a poté v jeho čele odešel na území Sovětského svazu, kde se dostali do zajetí a byli internováni na různých místech, nejprve v Orankách, poté v Suzdalu a pak opět v Orankách. Po oficiálním povolení formování jednotky na území Sovětského svazu, což se stalo až po napadení Sovětského svazu hitlerovským Německem v červnu 1941, se stal jejím velitelem. Měl zásadní podíl na její výstavbě a výcviku v Buzuluku. Po rozšíření jednotky a přetvoření na 1. čs. armádní sbor se stal velitelem její části – 1. brigády. Od září 1944, po nešťastném přepadu v Machnowce, se na žádost sovětského velení stal velitelem celého armádní sboru. Po celou dobu války měl vždy pro svoje vojáky velké pochopení a mnohými byl familiárně nazýván „starý pán“, nebo „otec“. I ve vzpomínkách mnoha volyňských Čechů je zmiňován jako „otec volyňských Čechů“ už i z toho důvodu, že většina volyňských vstupovala do armády ve velmi mladém věku. Když bylo osvobozeno Slovensko a čs. vláda se vrátila z londýnského exilu, byl jmenován ministrem obrany. V roce 1950 byl odvolán z této funkce a v roce 1952 krátce vězněn. Poté se vrátil zpět do rodného Hroznaťna, kde působil v zemědělském družstvu. Na zásah nejvyšších sovětských činitelů byl povolán zpět do armády a jmenován náčelníkem Vojenské akademie v Praze, poté pracoval ve Vojenském historickém ústavu a v březnu 1968 byl zvolen prezidentem republiky. Funkci prezidenta vykonával do roku 1975. Zemřel dne 20. září 1979.

Uvedený text bude součástí připravované výstavy.

Text: D. Martinková

Válečný veterán Josef Müller oslavil 100. narozeniny. Vychází o něm kniha

Josef Müller se narodil 18. října 1920 v Čopu na dnešní Ukrajině do židovské rodiny. Jeho další osud poznamenal právě jeho původ, kvůli kterému musel začátkem druhé světové války nastoupit službu v židovské pracovní jednotce. Právě židovské pracovní jednotky jsou dnes prakticky neznámou kapitolou dějin holocaustu. Absolvoval výcvik v maďarské armádě a společně s dalšími ho poslali na východní frontu. Jen s tím rozdílem, že místo pušky dostal lopatu a krumpáč. Životní podmínky židovských vojáků byly bohužel zcela srovnatelné s nacistickými koncentračními tábory. Po prohrané bitvě u Stalingradu se karta obrátila k lepšímu. Müllerovi se podařilo společně s jedním dalším Čechoslovákem původem z Čopu nepozorovaně utéct, přejít řeku Don a dostat se k jednotkám Rudé armády. Zde se na oba mladíky usmálo štěstí: díky židovskému původu sovětského důstojníka získali propustku a mohli se volně pohybovat po území Sovětského svazu. Později, v květnu 1943 se Josef oficiálně stal československým vojákem, a to i přesto, že neuměl jediné slovo česky. Vyznamenal se v boji o Kyjev, kdy jako mířič minometu úspěšně zasáhl

L. Svoboda

nepřátelské postavení. Později přišly další boje – o Bílou Cerekev, Buzovku a další místa Pravobřežní Ukrajiny. Později už jako člen 1. československé samostatné brigády bojoval na Dukle a východním Slovensku. V jednom ze střetů s nepřítelem byl Josef Müller 12. února 1945 raněn. Byl stažen z první linie a několik týdnů se léčil v nemocnicích. Mezitím se v Popradu oženil s židovkou původem z Karlových Varů. 10. května 1945 dorazil coby velitel obrněného vozu mezi prvními příslušníky čs. zahraniční armády do Prahy. Po konci války emigroval do Izraele. Tam začínal od nuly. Dnes bydlí v domově seniorů na předměstí Haify, obklopeni svými dětmi, vnoučaty i pravnoučaty.

Z knihy Josef Müller: příběh čs. židovského vojáka, která zaznamenává jeho vzpomínky. „Píše se 17. květen 1945. Koná se slavnostní přehlídka Svobodovy jednotky. Defilé Prahou směřuje z Václavského na Staroměstské náměstí. Přihlíží i prezident Edvard Beneš... Ve věži jednoho z obrněných aut stojí také Josef Müller. Salutuje přihlížejícím Pražanům, kteří obklopují jeho vozidlo. Lidé oslavují konec války. Nikdo z nich nemůže znát pocity mladého poručíka. Nikdo z nich nemůže vědět, že tento hubený důstojník s několika medailemi na hrudi, je ve skutečnosti maďarský Žid, který v době útěku z pracovního tábora vážil 42 kilo. Lidé netuší, že o českém národě toho moc neví a že až do poloviny května 1943, kdy na území Sovětského svazu vstoupil do řad čs. armády, aby bojoval proti Němcům, neuměl ani slovo česky...“ Celé vyprávění Josefa Müllera vychází v omezeném nákladu. Pokud máte o knihu zájem, je možné ji získat i s podpisem a věnováním na e-mailové adrese: Sokolovo1943@seznam.cz či na internetových stránkách www.jirikluc.cz. Text: J. Kluc, upravila: E. Langpaulová

Toulkami dějinami krajanství III.

Řčení z dávných časů „Co Čech, to muzikant“ platilo nejen pro české země. Hudební emigrace z Čech byla docela běžným jevem, bylo v ní hodně významných hudebníků, kteří přechodně nebo i natrvalo opouštěli svou vlast a své umění uplatňovali v zahraničí. Svého času Karel Havlíček Borovský satiricky postřehl:

Po Češích je doma
vždycky malý sled,
ale všude jinde
naplňují svět:
muzikanty, jezdce, harfenice,
ouředníky, sirky ze Sušice
najdeš všude hned.

Velká kohorta českých skladatelů a muzikantů působila na Rusi. V seznamu A. Pospíšila jsou například uvedena jména 376 hudebníků, profesorů a učitelů hudby a kapelníků působících v Rusku. (A. Pospíšil, Československá duchovní armáda na Rusi. In: Naše zahraničí, 1925, roč. VI. A 1926, roč. VII.) Pochopitelně, že to je neúplný seznam. Kdy poprvé se objevili čeští hudebníci na Rusi? Studium historických pramenů naznačuje, že to bylo v období hospodářsko-společenských reforem imperátora Petra I. (1672-1725). Kdo nejdříve informoval cizinu o prvních muzikantech z Čech u carského dvora v Petrohradě, byl Jakob von Stählin (Jakub Jakubovič Štelin 1709-1785), jeden z prvních profesorů ruské Akademie věd a vychovatel Petra III. Dvorní české hudebníky Štelin označoval ve svých zápiskách přídomkem „z Čech“. Mezi nimi byli hornista dvorního orchestru Jan Antonín Mareš (1719-1794), dvorní trubači na lesní roh Jagan (Jan) Pokorný (je známé jen datum smrti: 1741) a Ferdinand Kelbel (I. pol. XVIII. stol.).

Jan Mareš se narodil v Chotěboři v rodině inspektora říčních stavidel. Byl vychovancem místního kláštera, kde si oblíbil hudbu a naučil se zpívat. Svoje nevšední hudební nadání a vzdělání v Drážďanech, kde dlouho působil pod vedením virtuosa Hampla, vynálezce invenčního lesního rohu, pak v Berlíně u u proslulého Čecha Ziky ovládl hru na violoncello. Tam také začal vyučovat. Jedním z jeho žáků byl syn ruského kancléře A. A. Běstužev-Rjumin. Právě od otce svého žáka, hraběte A. P. Běstuževa-Rjumina (1744-1758), dostal nabídku, aby vstoupil do jeho služeb, a tak v roce 1748 odjel do Petrohradu. Díky carevně Alžbětě, která při návštěvě u svého kancléře byla nadšena Marešovou hrou na lesní roh, tento český hudebník získal místo sólisty u carské zpěvohry. Ředitel dvorních divadel S. K. Naryškin (1710-1775) tak byl uchvácen mistrovstvím Mareše, že ho pověřil vedením a reorganizací Naryškinovy „lovecké hudby“. Jan Mareš se nastěhoval do Naryškinova paláce. Marešem zdokonalená rohová hudba přestala být záležitostí výhradně loveckou a sloužila vyšším uměleckým cílům, opanovala koncertní a divadelní síň. Zajímavý je fakt, že Michail Lomonosov (1711-1765) ve své ódě k oslavě „vynálezu rohové hudby“ roku 1753 napsal:

Zde klid a něha, zde něžná láska touží,
tam lovci jako Marsův ryk krev bouří.
Dnes však spějte, nymfy, tančit sem i tam,
stejně hudby všude dostane se vám.

Bohužel zdoluhavá nemoc nedovolila Marešovi zdokonalit loveckou hudbu podle jeho představ, to se podařilo až jeho nástupcům. V červenci 1789 Mareš byl raněn mrtvicí a odešel do penze, jejíž výše se rovnala jeho aktivnímu platu. Už toto svědčí, jak byl ceněn český hudebník. Zemřel Mareš v Petrohradě dne 30. května 1794. Orchestry rohové hudby, přizpůsobené Marešem ke koncertování, byly rozšířené nejen mezi feudálními velmoži, ale i boháči tehdejšího Ruska a byly vhodným atributem velkých slavností. V roce 1787 v ukrajinském Chersonu při

Zdroj: Josef Schánilec. Za slávou. Čtení o českých hudebnících v Rusku zvláště od druhé poloviny XVIII. do počátku XX. století. 1. vyd. Praha: Svět sovětů, 1961

slavnostní schůzce ruské carevny Kateřiny II. (1729-1796) s rakouským císařem Josefem II. (1741-1790) koncertoval Poťomkinův rohový orchestr, kde hudební pořad rohové hudby tvořily skladby a úpravy Marešovy a jeho žáků.

Text: Doc. Boris Iljuk, CSc.

Gratulujeme!

Region PODBOŘANY

V listopadu slavila 88 let **Zdeňka Müllerová** ze Strojetic. V prosinci slaví životní jubileum: 70 let **Alena Fialová** z Němčan, dříve Kupičov, 79 let **Richard Hájevský** z Verby, dnes Vroutku, 55 let **Iveta Karlíčková** z Podbořan, 82 let **Jiří Kaufman** z Podbořan, dříve Malovaná. V lednu oslaví 91 let **Vladimír Valenta** z Podbořan, 73 let **Václav Siříšťa** z Kryr.

Všem oslavencům srdečně gratulujeme a přejeme hodně zdraví a štěstí.

Region MORAVSKOSLEZSKÝ

V prosinci slaví paní **Antonie Kelnerová**, nar. Krnov, bytem Ostrava - 70 let; a paní **Vlastislava Kopecká**, nar. Moldava, bytem Hladké Životice - 83 let. V lednu slaví pan **Mgr. Václav Krejčí**, nar. Moldava, bytem Opava - 75 let; paní **Jaroslava Barvíková** - Šrámková, nar. Mstětín, bytem Studénka - 81 let; pan **Vilém Jersák**, nar. Pokosy, bytem Hodoňovice - 83 let; paní **Marie Rošlapilová**, nar. Malý Špakov, bytem Hladké Životice - 84 let; pan **František Dubec**, nar. Velký Špakov, bytem Fulnek - 84 let; pan **Jiří Kříž**, nar. Zálesí, bytem Drahotuše - 89 let; a paní **Marie Dvořáková** - Zběravská, nar. Martinovka, bytem Krnov - 90 let. Všem jubilantům přejeme jen dny plné zdraví, pohody, radosti, spokojenosti a také štěstí.

Region BROUMOV

V prosinci oslaví své 81. narozeniny pan **Ladislav Nezkusil** nar. v Náchodě, nyní Kvasiny. V lednu oslaví 83 let paní **Marie Tomášková** nar. v Hrušvici, nyní Kacířov u Trutnova. Oběma oslavencům přejeme hlavně pevné zdraví, štěstí a životní pohodu.

Region LITOMĚŘICE

V lednu oslaví 70 let **Jiřina Vacková** z Mirohoště, bytem Litoměřice, 80 let **Jaroslav Vyleťal** z Křemence, bytem Úst n. L., 81 let **Josef Jelínek** z Mirotína, bytem Lovosice, 88 let **Emilie Boučková** z Buršovky, bytem Ústětek, 94 let **Marie Stanislavská** z Teremna, bytem Polepy. Přejeme hodně zdraví a štěstí do dalších let.

Region CHOMUTOV

V prosinci oslaví 85 let paní **Larisa Baštová** roz. Lamrová z Moldavy 2, nyní Chomutov, 84 let paní **Miloslava Dlouhá** z Antonovky, nyní Klášterec, 94 let paní **Emílie Sršňová** roz. Bačovská z Ledochovky, nyní Chomutov. V lednu oslaví 75 let paní **Ludmila Haldovská** roz. Menšíková z Údlíc, 92 let pan **Vladimír Licinberg** z Dlouhého Pole, bytem Chomutov, 87 let pan **Josef Roler** z Hulče, bytem Kadaň, 75 let paní **Luba Rösslerová** roz. Hrdličková ze Semidub, nyní Chomutov. Všem jubilantům přejeme hodně zdraví, štěstí a spokojenosti.

Omluva panu Ing. Antonínu Rösslerovi a oprava chybně uvedených údajů. V říjnu oslavil 55 let pan Ing. Antonín Rössler z Chomutova.

Region CHEB

V prosinci oslaví 87 let pan **Rostislav Pancíř** z Volkova, nyní bytem Vojtanov, dále 90 let pan **Jiří Zahradník** ze Straklova, nyní Cheb. V lednu oslaví 80 let **Anna Crhounková** z Ostroh-Kostopole, nyní Aš. Všem jubilantům přejeme hodně zdraví a osobní pohody do dalších let.

Region ŠUMPERK

V prosinci 2020 oslaví 87 let **Evženie Hamplová** ze Šumperka, 68 let **Eva Karlová** ze Šumperka, 72 let **Božena Perglerová** ze Zábřeha. V lednu 2021 oslaví 73 let **Alena Kubelová** z Vikýřovic, 83 let **Antonie Tichá** z Vikýřovic. Všem oslavencům srdečně blahopřejeme.

Region MOHELNICE

V listopadu oslaví 84. narozeniny pan **Novotný Antonín** z Chomoutu, nyní bytem v Nákle a 86. narozeniny paní **Machovská Libuše** z Chomoutu, nyní Mohelnice.

Všem jubilantům přejeme hodně štěstí a pevné zdraví do dalších let.

Region OLOMOUC

V prosinci oslaví 86 let paní **Břetislava Březinová** z Moldavy, nyní bytem Hněvotín u Olomouce. Našemu členu do příštích let přejeme hodně zdraví a osobní pohodu.

Region PRAHA

V prosinci oslaví 98 let - **Marie Tůmová** z Mlynov, nyní Praha, 96 let **prof. Ing. Zoe Klusáková** - **Svobodová** z Užhorodu, nyní Praha, 93 let **Marie Živná** z Holaveň Č., nyní Řečany n./L., 87 let **JUDr. Marie Kloučková** z Bludov, nyní Praha, 85 let **Olga Rašková** z Dubna, nyní Žebrák, 80 let **Ing. Věra Ruferová** ze Zdobunova, nyní Nymburk, 65 let **Boris Marek** Malá Zubovština, nyní Hněvanov. V lednu oslaví 90 let **Ing. Leon Polívka** z Hlinska, nyní Tábor, 88 let **Josef Holý** z Alexandrovky, nyní Nové Město n./Metují, 87 let **Irena Mašková** ze

Mstěšína, nyní Teplice, 85 let **Irena Vaníčková** ze Zálesí, nyní Nymburk, 83 let **Anna Müllerová** z Hulče České, nyní Praha, 83 let **Jiří Rébl** z Kopče, nyní Svinná – Stříbro, 82 let **Albína Knobová** z Podlísku, nyní Čelákovice, 70 let **Jiřina Kolářová** z Litoměřic, nyní Praha. Jubilantům přejeme do dalších let pevné zdraví a životní pohodu.

Region BRNO

V září oslavil 80 let pan **Václav Svatuška** ze Sienkievičovy, nyní Olbramovice. V prosinci slaví 83 let paní **Milada Krajzlová** roz. Němcová ze Zálesí, nyní Brno, 82 let paní **Eleonora Loskotová** roz. Musilová z Libanovky, nyní Židlochovice, 83 let **MUDr. Alexander Nazařuk** z Rovna, nyní Brno. V lednu oslaví 93 let paní **Emilie Košťáková** roz. Kozáková z Novosilek, nyní Skalice, 83 let paní **Eleonora Jaitnerová** ze Stromovky, nyní Brno a 70 let slaví **Mgr. František Kounek** z Králík. Všem jubilantům přejeme pevné zdraví a životní pohodu v dalších letech.

Region ŽATEC

V prosinci oslaví 84 let **Bohumila Karlovská** z Kupičova, nyní Libočany a 80 let **Zdeňka Ženišková** ze Sofievky, nyní Střížov. V lednu své 97. výročí oslaví **Olga Berková** z Novin Č., nyní Žatec, 91 let **Anna Burešová** z Kvasilova, nyní Žatec, 86 let **Antonie Černá** ze Sviščova, nyní Žatec, 83 let **Marie Fialová** z Novokrajeva, nyní Měcholupy, 93 let **Alžběta Hasilová** z Hubína, nyní Radíčeves, 94 let **Věra Ketnerová** z Prahy, nyní Žatec, 88 let **Věra Moravcová** z Michalovky, nyní Žatec, 84 let **Emilie Nechmačová** z Novokrajeva, nyní Karlovy Vary, 82 let **Jiřina Nosková** z Volkova, nyní Žatec, 87 let **Eliška Růžičková** ze Sklíně, nyní Žatec, 90 let **Ing. Lydie Šlehoferová** ze Semidub, nyní Plzeň, 90 let **Eugenie Štípková** z Novostavců, nyní Velemyšleves, 83 let **Anna Šulitková** z Michalovky, nyní Velichov, 89 let **Božena Vávrová** z Novokrajeva, nyní Všenice. Přejeme vše nejlepší, hodně zdraví a štěstí do dalších let.

Region DOMAŽLICE

V prosinci oslaví své 82. narozeniny pan **Vladimír Ledvina** z Ivaniče, nyní Horšovský Týn. Pan Ledvina dlouhá léta vykonával funkci předsedy SČVP našeho regionu, za což mu moc a moc děkujeme. Přejeme mu hodně štěstí, hlavně zdraví a životní pohodu.

NAŠE ŘADY OPUSTILI

Region Chomutov

27. října zemřela ve věku 94 let **paní Olga Sitařová** rozená Černá z Dlouhého pole. Na Volyň přišli již její prarodiče, její otec sloužil v armádě v Čechách. Oba rodiče jí brzy zemřeli a tak vyrůstala v rodině své tety. Za války vstoupila na Volyň jako dobrovolnice do československé armády v zahraničí v SSSR v době od 7. července do 31. května 1945. Vojenskou službu nastoupila u I. brigády k protitankovým dělo-střelcům u npor. dělostřelectva Jaroslava Perného. Po absolvování výcviku, jak později vzpomínala, který byl fyzicky náročný a dívky velké úlevy neměly, byla služebně zařazena jako radistka. Zúčastnila se bojů u Krosna, Machnúwky, Dukly, na Slovensku a na Moravě. Její bojová cesta skončila v Praze. Od 1. června 1945 do 14. ledna 1946 vykonávala mimořádně činnou vojenskou službu u vojenské skupiny "Žatec". Na základě výnosu MNO čj. 20776-1/3 odděl.1945 a čj. 55514/dopl. 1945 vel.1..obl.byla propuštěna ze svazku čs. armády dne 14. ledna 1946. Dne 21. října 1945 se vdala za volyňáka desátníka čs. armády Jindřicha Sitaře a po propuštění z armády se usídlili v Nezabylicích. Paní Olga Sitařová pracovala ve výstupní kontrole Válcoven trub a železa v Chomutově. Upřímnou soustrast za region vyjadřuje Jaroslav Bába.

Region Žatec

Oznamuji všem přátelům a známým, že dne 17. 10. 2020 v nedožitých 96 letech odešel za mojí maminkou, sestrou a bratrem i můj táta, neskutečně skromný a pracovitý člověk, **pan Václav Valoušek** ze Stekníku, rodák z Teremna. Za účast v bojích u Dukly a poté i na Slovensku byl oceněn Čsl. válečným křížem z roku 1939, Čsl. medailí za chrabrost, Čsl. vojenskou medailí za zásluhy II. stupně a řadou pamětních medailí. Kdo jste ho znali, prosím, věnujte mu tichou vzpomínku. Syn Míra
Dne 4. 10. 2020 ve věku 94 let zemřela **paní Vlasta Kašparová** ze Zdobunova, naposledy bytem Žatec.

Upřímnou soustrast rodinám paní Kašparové a pana Valouška za region Žatec vyjadřuje Slávka Černá.

Region Moravskoslezský

Dne 28. 11. nad ránem zemřela ve věku 104 let jedna z nejstarších volyňských Češek (pokud ne nejstarší), paní **Marie Knobová** z Hladkých Životic. V poslední době žila u své vnučky Jarušky Molkové, která se o ni se svou rodinou vzorně starala. U Molků ji každý den navštěvovala její dcera Vlasta Kopecká a také vnoučata, pravnoučata i praprawnoučata. Paní Knobová se v kruhu své rodiny cítila velice dobře. Letos v létě jsme měli tu čest s ní i s její dcerou Vlastou v rámci projektu Volyňské kořeny natočit medailonek.

V září nás opustila paní **Ludmila Vacková** rozená Hlaváčková z Fulneku ve věku 91 let. Upřímnou soustrast za region projevují Dagmar Dohnálková a Jana Hiršová.

Region Cheb

Dne 4. 11. 2020 navždy odešla paní **Alexandra Zývalová** ve věku 80 let. Paní Zývalová byla aktivní členkou regionu Cheb, na jejíž práci a nezištnou pomoc jsme se vždy mohli spolehnout. Upřímnou soustrast rodině vyjadřuje předsednictvo SČVP.

Region Tachov

Naše řady navždy opustili **paní Miloslava Vanická** z Antovky a **pan Čermák Václav** z

Olšanky. Je nám jejich odchodu velmi líto a cítíme s pozůstalými. Upřímnou soustrast rodině a bylo nám ctí se s těmito členy setkávat. Květoslava Vachudová a Jana Barvíková

Region Teplice

V měsíci listopadu nás ve věku nedožitých 93 let navždy opustila **paní Anna Kubínová**, rozená Dvořáková, rodačka z Ledochovky, naposledy bytem ve Věštanech u Teplic a v Domově seniorů v Bystřanech.

Patřila mezi první a neaktivnější členy SČVP hned po vzniku našeho sdružení. Upřímnou soustrast zarmoucené rodině i přátelům vyjadřuje za výbor regionu Teplice Vlasta Holmanová.

Region Praha

Dne 10. srpna zemřela **paní Nislava Lubertová** ve věku nedožitých 89 roků. Pocházela z Puchov u Kyjeva a naposled žila v Praze. Upřímnou soustrast za region Praha Jiřina Kolářová.

Dne 15. listopadu zemřela ve věku 69 let **paní Jiřina Novotná**. Byla vedoucí regionu Krkonoše a obětavě a nezištně se o region starala. Upřímnou soustrast rodině za Sdružení projevuje Marie Nečasová.

Region Šumperk

S hlubokým zármutkem oznamujeme že ve věku 96 let zemřela **paní Alžběta Kyselová** z Lipjan, bytem Oskava. Upřímnou soustrast za region vyjadřuje předsednictvo SČVP.

Region Vyškov

Dne 29. 10. 2020 ve věku 77 let zemřela naše členka **Anna Grycová** roz. Kadlecová z Dembrovky, bytem Kučerov. Upřímnou soustrast rodině projevují členové regionu Vyškov.

Upozornění! Název konta: Sdružení Čechů z Volyň a jejich přátel, Praha č. ú.: 252001907/0300 Československá obchodní banka a.s., Poštovní spořitelna, Roztylská 1, 225 95 Praha. Dary můžete posílat na adresu ekonoma: ing. Pavel Franek, Slezská 110/24, 747 05 Opava - Malé Hoštice, tel.: 602 511 206, ekonom.scvp@seznam.cz. Prosíme, abyste neupomínali zveřejnění dárců a darů, zveřejňujeme je až po obdržení účetního dokladu. Peněžní dary neposílejte na adresu šéfredaktora. Změny v evidenci členství, adres, přihlášky nových členů, ukončení členství a dotazy zasílejte zásadně na adresu Marie Nečasová, Podhájek 68/V, 471 24 Mimoň, tel: 728 351 726, e-mail: m.necasova@seznam.cz. Děkujeme.

Vydává Sdružení Čechů z Volyň a jejich přátel pro potřebu svých členů. Za obsahovou náplň odpovídají autoři příspěvků. Vychází jako občasník. Číslo vydání 7/2020. Šéfredaktorka: E. Šebesta Langpaulová. Příspěvky nejsou honorované, nevyžádané rukopisy se nevracejí. Příspěvky zasílejte na e-mailovou adresu: zpravodajscvp@seznam.cz nebo na E. Šebestová, Mukoděly 54, 441 01 Vroutek. Tiskne: MH Tisk, Bubenská 43, 170 00 Praha 7 Holešovice. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod ev. č.: MK ČR E 5901. Termín pro zaslání příspěvků do č. 1/ 2021 je 24. 1. 2021. Www.scvp.eu. Toto číslo vyšlo 10. prosince 2020.